První pomoc

Slezská univerzita v Opavě

Poškození teplem, chladem

Popáleniny

- poranění vznikající působením vysokých teplot na povrch těla případně působením chemikálií, elektřiny či ozářením

Dělení

- termické (opaření, ožeh plamenem)
- elektrické (el. proud, blesk)
- chemické (kyseliny, zásady)

Pravidlo devíti
hodnocení rozsahu popálení

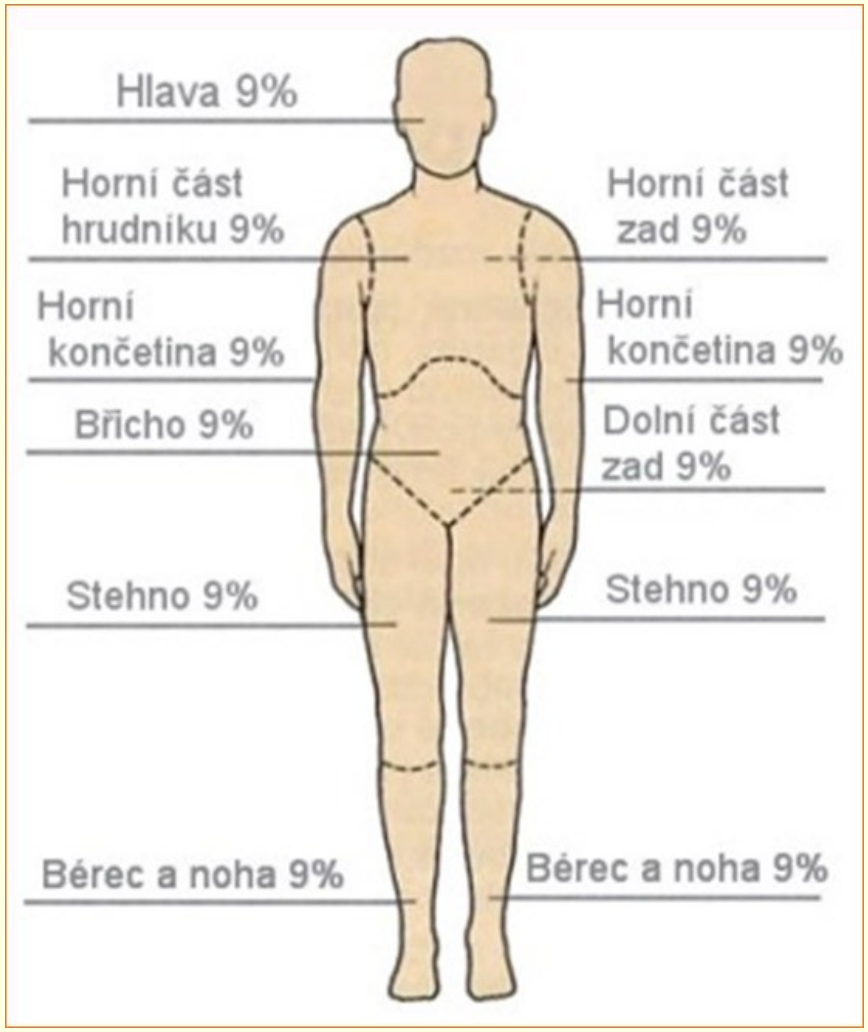

Hloubka postižení

- **1. Stupeň – zarudnutí** – kůže je zarudlá, oteklá, bolestivá, hojení do dvou týdnů, bez následků
- **2. Stupeň - puchýř** – odlučují se povrchové vrstvy ve formě puchýřů, nebezpečí velké ztráty tekutin

  - povrchní – silná bolest, hojení trvá 10 – 14 dnů

  - hluboký - snadno se infikuje, hojí se 3 – 5 týdnů
- 3. **Stupeň – příškvar** – kůže je poškozena v plné tloušťce, postižená místa jsou nebolestivá, hojení je obtížné, zdlouhavé, zůstávají velké jizvy
- 4. **Stupeň – zuhelnatění** – nekróza kůže, podkoží, svalstva a kostí, je nutná amputace

První pomoc

- Okamžitě zastavíme působení tepla (vyproštění, uhašení textilu, odpojení od el.proudu)
- Při vzplanutí oděvu – neutíkat!!!, povalení na zem uhašení např. kabátem
- Uvolníme dýchací cesty, příp.zahájíme KPR
- Aplikujeme studenou vodu – na malé plochy, ne na otevřené rány
- Sundáme oděv (pokud lze)
- Postižené plochy kryjeme sterilním obvazem
- Provádíme protišoková opatření – 5T
- Pokud máme k dispozici používáme alu – fólii
- Voláme ZZS

Úpal

- celkové přehřátí organismu s důsledkem selhání termoregulace
- **příčiny** - pobyt v prostředí s vysokou teplotou, tělesná námaha v horkém a vlhkém prostředí, pobyt na slunci nebo ve velkých vedrech
- **příznaky** - pocit horka, žízně, celková slabost, bolest hlavy, zvýšená TT, nevolnost, zvracení, dezorientace až ztráta vědomí, zrychlené dýchání, tachykardie
- **první pomoc** - uložíme postiženého do chladnějšího prostředí, pokud je při vědomí - uložíme do protišokové polohy, studený obklad na krk, hlavu a hrudník, pokud nezvrací - možno tekutiny po lžičkách – přisolené nápoje, při bezvědomí – úlevová poloha, kontrola životních funkcí, provádíme protišoková opatření 5T, voláme ZZS

Úžeh

- vzniká přímým působením slunečních paprsků, které teplem podráždí mozek
- **příznaky** - zvýšená tělesná teplota, popáleniny prvního a druhého stupně, nevolnost, bolest hlavy, závratě, hučení v uších, zrychlení tepu, popř. křeče, bezvědomí, šokový stav
- **první pomoc** – postiženého uložíme do stínu, při vědomí polosed s oporou hlavy, studený obklad na čelo, krk, končetiny, chladné tekutiny, při bezvědomí úlevová poloha, protišoková opatření, voláme ZZS

Podchlazení

- selhání termoregulace s celkovým poklesem tělesné teploty. Podchlazení nastává při poklesu TT pod 35 st. C.
- **příčiny** – dlouhodobý pobyt v chladu, vyčerpání a podvýživa, opilost
- **první pomoc** – postiženého transportujeme z nepříznivého prostředí, mokrý oděv měníme za suchý, pokud je při vědomí – masáže, koupel, použití alufólie, nepodáváme alkohol!!! – rozšíření cév, pokles tlaku, při bezvědomí protišoková opatření, KPR, voláme ZZS

Diabetes mellitus

Diabetes mellitus - cukrovka

- **hyperglykémie** – vysoká hladina cukru v krvi
- **příznaky:** únava, spavost, apatie, nechutenství, nevolnost, zvracení, bolesti hlavy a břicha, suchá a teplá kůže, zrychlený pulz, prohloubené a zrychlené dýchání, Z ÚST JE CÍTIT ACETONOVÝ ZÁPACH, pokud neléčeno – známky šoku, bezvědomí
- **PP**: 155

  při vědomí – neslazené nápoje, protišoková opatření

  bezvědomí, zachované životní funkce – zotavovací poloha

  bezvědomí se zástavou D a O – 155, KPR

Diabetes mellitus - cukrovka

- **hypoglykémie** - nízká hladina cukru v krvi
- **příznaky**: podrážděnost, nervozita, nesoustředění, zmatenost, bolest hlavy, hlad, bušení srdce, třes rukou, kůže teplá, vlhká a studená, pulz špatně hmatný, rychlý – RYCHLE PROGREDUJE - BEZVĚDOMÍ
- **PP**: při vědomí – slazené nápoje, jídlo

  bezvědomí, zachované životní funkce – zotavovací poloha, 155, pod jazyk cukr

  bezvědomí se zástavou D a O – 155, KPR

Poruchy vědomí, křeče

Vědomí

- vědomí je stav, kdy si člověk uvědomuje věci z okolního prostředí, vlastní vzpomínky, myšlenky a pocity, zaměřuje na ně svou pozornost a může jednat podle své vůle
- předpokladem vědomí je bdělost

Poruchy vědomí

Kvantitativní

- somnolence – spavost, usíná vsedě, je orientován
- sopor – hluboký spánek, reaguje na silnější podnět
- koma – pasivní polohy, zpomalené dýchání, bezvládné tělo

Kvalitativní

- mdloba (synkopa) – krátkodobá, důsledek nedokrevnosti
- obnubilace – mrákotný stav (např. při hypoglykémii)
- delirium – vzrušení, halucinace (alkoholismus, horečky)
- amence – poruchy chování, vnímání, nálady (stařecká amence)
- agonie – údobí před smrtí
- obluzené vědomí – postižený je dezorientovaný, úzkostný, bezradný, nesouvisle hovoří

Bezvědomí

- **příčiny:** mozkolebeční krvácení, CMP, záněty, TU, epi záchvat, hypoxie, sepse, akutní otravy, léky, selhání jater, ledvin, DM, změny činnosti štítné žlázy
- **PP:** poskytnutí první pomoci se odvíjí od mechanismu vzniku úrazu, zjistit průběh příhody, okolnosti na místě, shromáždit podezřelý materiál, zajistit životně důležité funkce - v případě potřeby umělé dýchání a nepřímou srdeční masáž, úlevová poloha, volat ZZS

Synkopa

Příčiny

- vazovagální kolaps – vyčerpání, horko, dlouhé stání
- ortostatický kolaps – náhlé vzpřímení po dlouhém ležení
- mdloby po požití léků

Projevy: nevolnost, závrať, zatmění před očima, bílá barva v obličeji, studený pot, hučení v uších

PP: protišoková polohy, čerstvý vzduch, uvolnit oděv, sledujeme život. funkce, na čelo studený obklad, při bezvědomí – úlevová poloha, volat ZZS

Křeče

- křeče jsou stahy příčně pruhovaného svalstva bez koordinovaného a účelného rázu
- postihují jednotlivé svalové skupiny nebo svalstvo celého těla

Křeče

Dělení

- **Tonické:** dlouhotrvající svalové stahy, kontrakce
- **Klonické:** rychle po sobě jdoucí svalové záškuby
- **Tonicko – klonické:** kombinace
- **Křeče z únavy:** omezeny na svalovou skupinu, bolestivé, bez poruchy vědomí, čistě tonické

Příčiny: epilepsie, cévní mozková příhoda, hypoglykémie, intoxikace, hypertenzní krize, poranění mozku, neuroinfekce, asfyxie, eklampsie, hysterie, febrilie

Epilepsie

- záchvatovité neurologické onemocnění, charakterizované záchvaty tonicko – klonických křečí s poruchou vědomí

- PP: zabránit pádu a poranění při křečích, uvolnit dýchací cesty – správná poloha hlavy, uvolnit oděv, šála, kravata, **pozor** – neotvírat násilím ústa, sledovat typ křečí, jejich délku a vědomí, po záchvatu úlevová poloha, zavolat RZP

Rozlišujeme dva typy záchvatu:

- **Velký epileptický záchvat**: může předcházet aura – předzvěst

  projevy - křeče, zástava dechu, cyanóza, dochází k poranění jazyka (pokousání), tvoří se pěna kolem úst, možné je pokálení a pomočení, vždy nastupuje ztráta vědomí, s pádem s následným poraněním hlavy
- **Malý epileptický záchvat** – částečná nebo úplná ztráta kontaktu s okolím, zahledění se, automatismy

Prevence epileptických záchvatů

- dodržování užívání léků
- správná životospráva
- pravidelný spánek – nespat přes den
- zákaz alkoholu
- lehká nedráždivá strava
- vhodná pracovní zařazení – bez rizika poškození při záchvatu – nepracovat ve velkém teple a na prudkém slunci
- nepracovat na nočních službách

Febrilní křeče

- Křeč tonicko-klonická, při horečce 39 st.C u dětí od 6 měsíce do 6 let
- **Příznaky:** křeče, pokousání jazyka, pomočení, příp. pěna u úst, ztráta vědomí, terminální spánek, vysoká horečka
- **PP**: zotavovací poloha, uvolnění DC, dítě nechat ležet, lehce přikrýt, čerstvý vzduch, studené zábaly, Paracetamol, diazepam

Protišoková opatření 5T

- **teplo** – zachování vlastního tepla, zamezit ztátám, autofólie
- **ticho** – klid, bezpečnost prostředí, uklidnění
- **tekutiny** – při těžších stavech pouze zvlhčovat rty!!!
- **transport** – šetrný, všechny polohy provádět pozvolna
- **tišení bolesti** – srávná polohy, ošetření poranění

Děkuji za pozornost